

101049

Instytut Śląski

Seria VI
Sprawy czeskosłowackie

Komunikat Nr 30

Seria VI
Sprawy czeskosłowackie

Dr Hubert Sukiennicki

Polsko - czeskosłowackie układy o organizacji współpracy gospodarczej*)

W serii układów i porozumień, stanowiących część załączników do Konwencji z dnia 4 lipca 1947 r., zawartej między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką o zapewnieniu współpracy gospodarczej, zostały bliżej rozwinięte cele i środki realizacji oraz sprecyzowane formy organizacyjne, przy pomocy których postanowienia Konwencji i jej załączników będą wcielane w życie.

Porozumienia te są następujące:

1. układ o współpracy w sprawach finansowych i statut Komisji Finansowej;
2. układ o współpracy w przemyśle i statut Komisji Przemysłowej;
3. układ o współpracy w rolnictwie, leśnictwie i wyżywieniu, statut Komisji Rolniczej oraz protokół o zasadach pracy Komisji Rolniczej;
4. układ o współpracy naukowo-technicznej i statut Komisji Naukowo-Technicznej;
5. protokół o bezpośredniej współpracy przy budowie i rozbudowie niektórych obiektów gospodarczych.

Każdy z wymienionych układów ma naogół odpowiednio podobną do siebie konstrukcję prawną. Obok sformułowań, dotyczących celów współpracy i środków ich realizacji, układy i statuty zawierają postanowienia, odnoszące się do techniki powoływania i funkcjonowania niezbędnych komorek organizacyjnych. Zadaniem ich będzie wprowadzenie w życie poszczególnych postanowień każdego z układów.

*) Patrz Komunikaty Inst. Śl. Seria VI, N-ry: 29, 31, 32, 33, 34.

Podstawowym organem, wykonyującym określone zadania, będą Polsko-Czechosłowackie Komisje; każda z nich składa się z sekcji polskiej i sekcji czechosłowackiej. Każda sekcja liczy od 3 do 7 osób i ma swojego przewodniczącego. Oba zespoły łącznie stanowią daną komisję, której na zmianę przewodniczy jeden z przewodniczących sekcji. Kadencja przewodniczącego Komisji trwa jeden rok, poczym przewodnictwo zmienia się automatycznie. O powołaniu pierwszego przewodniczącego Komisji decyduje losowanie. Komisje będą działały na podstawie ustalonego dla każdej z nich statutu, stanowiącego składową część danego układu. Komisja, jako organ podstawowy, w razie potrzeby ma możliwość powoływania pomocniczych komitetów branżowych lub podkomisji, również w składzie mieszanym, t. j. polsko-czechosłowackim. Działalność tych pomocniczych komórek będzie oparta dodatkowo na odrębnych statutach, które w miarę potrzeby będą ustalane w drodze porozumienia między obu stronami.

Każda Polsko-Czechosłowacka Komisja będzie miała za zadanie czuwać nad sprawnym wykonywaniem postanowień odnośnego układu, koordynować prace między Komitetami lub podkomisjami oraz współpracować z Komisjami, działającymi na podstawie innych układów.

W razie powstania sporu między stronami sprawa poddana będzie rozstrzygnięciu w trybie, przewidzianym przez Protokół o postępowaniu polubownym i arbitrażowym.

1. Układ o współpracy finansowej.

W zakresie współpracy finansowej układ precyzuje m. i. następujące cele:

- a) nadzór nad wykonywaniem układu płatniczego oraz planu płatności, wynikającego z dostaw inwestycyjnych i wymiany towarów;
- b) wzajemny kontakt między bankami i innymi instytucjami finansowymi obu państw;
- c) konsultacja w zakresie zagranicznych rynków finansowych.

Realizacja w skrócie wymienionych wyżej celów spoczywa

na Polsko-Czechosłowackiej Komisji Finansowej, której zakres działania sprecyzowany jest w statucie, przewidzianym dla tej Komisji. Obok Komisji Finansowej w układzie o współpracy finansowej przewiduje się powołanie trzech polsko-czechosłowackich Komitetów w zakresie:

a) współpracy bankowej, b) współpracy na polu oszczędności, c) współpracy ubezpieczeniowej.

2. Układ o współpracy w przemyśle.

Celem współpracy w przemyśle obu państw jest wzajemna pomoc w dążeniu do:

a) zrealizowania pełnego zatrudnienia przemysłu,

b) rozwoju przemysłu i postępu technicznego, by na tej drodze urzeczywistnić jak najszybciej podniesienie poziomu życiowego swych obywateli, zwiększyć intensywność życia gospodarczego i pogłębić związki gospodarcze z innymi państwami.

Współpraca w przemyśle obu państw ma się rozwijać stopniowo i organicznie.

Za środki do realizacji współpracy przemysłowej układ wymienia m. i.:

- 1) konieczność poznania programów produkcyjnych poszczególnych branż, wzajemne ich dopełnianie i koordynację;
- 2) wspólną odbudowę lub budowę zakładów przemysłowych;
- 3) badanie możliwości nad racjonalizacją poszczególnych gałęzi przemysłowych.

Urzeczywistnienie szeroko ujętych celów odbywać się będzie w ramach poszczególnych branż przemysłowych, z łona których powołane będą polsko-czechosłowackie komitety branżowe. Koordynacją prac tych komitetów zajmować się będzie Polsko-Czechosłowacka Komisja Przemysłowa, utworzona na podstawie odnośnego statutu, precyzującego szczegółowe kompetencje tej Komisji.

Za przemysł w rozumieniu Układu o współpracy w przemyśle uważać należy całą produkcję przemysłową oraz rzemieślniczą.

3. Układ o współpracy w rolnictwie, leśnictwie i wyżywieniu.

Układ precyzuje cele współpracy, które w skrócie dadzą się ująć, jak następuje:

1. wzajemne poznanie warunków rozwoju produkcji rolnej i leśnej oraz organizacji wyżywienia ludności.

2. wzajemna pomoc w odbudowie i rozwoju rolnictwa i leśnictwa oraz wytyczanie drogi dla wzajemnej wymiany artykułów żywnościowych.

3. konsultacja w sprawie zamierzeń na terenie międzynarodowym w zakresie produkcji i potrzeb żywnościowych w skali ogólnoświatowej.

Postanowienia układu będzie realizowała Polsko-Czechosłowacka Komisja Rolnicza, działająca na podstawie statutu oraz odrębnego protokołu o zasadach pracy Komisji Rolniczej.

Dla poszczególnych zagadnień Komisja Rolnicza zgodnie ze statutem powoła stopniowo cały szereg fachowych komitetów, a zwłaszcza: 1. Komitet Produkcji Roślinnej, 2. Komitet Produkcji Zwierzęcej, 3. Komitet Wyżywienia, 4. Komitet Leśnictwa, 5. Rolniczy Komitet Naukowy, 6. Rolniczy Komitet Współpracy Oświatowo-Kulturalnej, 7. Rolniczy Komitet Obrotu Towarowego, 8. Rolniczy Komitet Mechanizacji i Elektryfikacji, 9. Komitet Planowania w Rolnictwie, Leśnictwie i Wyżywieniu, 10. Komitet Weterynaryjny.

Już z samego wylączenia listy komitetów fachowych, wynika jasno, że zakres zadań Komisji Rolniczej jest wyjątkowo obszerny. Okoliczność ta nasuwała wymóg podpisania specjalnego protokołu, który szczegółowo sprecyzował zasady, jakimi Komisja ma się kierować w swych pracach.

4. Układ o współpracy naukowo-technicznej.

Cele współpracy w zakresie naukowo-technicznym układ precyzuje bardzo obszernie, dzieląc je na poszczególne dziedziny. W podziale tym uwzględnione są następujące zadania:

- a) współpraca między instytucjami naukowo-badawczymi;
- b) współpraca w zakresie normalizacji w poszczególnych procesach gospodarczych,

- c) współpraca w dziedzinie naukowej organizacji pracy;
- d) współpraca w dziedzinie szkolenia pracowników technicznych i gospodarczych;
- e) współpraca w modernizacji procesów technologicznych i metod produkcyjnych;
- f) współpraca w sprawach branżowych licencji, w koordynacji prac biur konstrukcyjnych itp.

Realizacji celów, wymienionych w Układzie, podejmie się Polsko-Czechosłowacka Komisja Współpracy Naukowo-Technicznej. Będzie ona mogła powołać pięć podporządkowanych sobie komórek:

- 1. Podkomisję Instytutów Naukowych i Badawczych,
- 2. Podkomisję Normalizacyjną,
- 3. Podkomisję Naukowej Organizacji Pracy,
- 4. Podkomisję Szkoleniową,
- 5. Podkomisję dla spraw Technologii, Licencji i Biur Konstrukcyjnych.

5. Protokół w sprawie współpracy nad odbudową i budową niektórych obiektów gospodarczych.

Protokół ma charakter deklaracyjny. Rządy obu Państw stwierdzają, że przywiązują jaknajwiększe znaczenie do realizacji wspólnej odbudowy i budowy takich obiektów gospodarczych, które będą miały decydujący wpływ na podniesienie poziomu życia gospodarczego obu Państw. Dlatego apelują do Komitetów branżowych i innych organów, by stale czuwały nad należytym wykorzystaniem tej formy współpracy.

Rządy obu Państw wyrażają zadowolenie z faktu dojścia do porozumienia między Centralnym Zarządem Energetyki w Polsce a jego odpowiednikiem w Czechosłowacji co do przygotowań do wspólnej i szybkiej odbudowy Elektrowni w Dworach pod Oświęcimiem do mocy 120 MW, celem dostawy energii obydwu państwom.

Co do możliwości wspólnej odbudowy i budowy obiektów gospodarczych, to w pierwszym rzędzie należy mieć na uwadze następujące obiekty:

- 1. Fabrykę Chemiczną w Dworach koło Oświęcimia, wraz z kopalniami węgla Ziemowit i Wesola;

2. Fabrykę Chemiczną „Rokita” w Brzegu Dolnym;
3. Fabrykę włókien syntetycznych w Gorzowie;
4. Hutę Żelazną nad Kanałem Kłodnickim koło Gliwic;
5. Stocznię na Odrze.

Wymieniając te obiekty, oba Rządy stwierdzają, że bliska współpraca na tym odcinku winna być bazowana na zasadzie równowagi, o ile chodzi o wzajemne korzyści obu stron oraz, że odbudowa i budowa wspólnych obiektów gospodarczych oparta być winna na warunkach, wykluczających konieczność uciekania się do jednostronnego kredytu długoterminowego.

W lutym 1948 r.

U w a g a : Zezwala się na przedruk lub dowolne wykorzystanie komunikatów dla celów prasowych z podaniem źródła.